

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici številka 23. — Dopisi se ne vračajo. — številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v soboto, dne 25. maja 1929.

Telefon št. 2552.

STEV. 61.

Josip J. Kavčič:

Izpremenjene socialne razmere v trgovini in zaščita njenih interesov.

V poslednjih desetletjih so se prilike v trgovini temeljito izpremenile, zadnjih deset let po vojni pa je dalo socialnim razmeram v trgovini polagoma povsem drugo lice.

Jasno je, da je dandanes trgovin in trgovcev v Sloveniji mnogo preveč, tako v enostavnem razmerju napram številu prebivalstva, kakor predvsem sorazmerno življenjskemu standardu našega ljudstva; posebno pa jih je preveč radi slabih gmotnih razmer širokih krogov potrošnikov, ki radi velikega osiromašenja in nezadostnega zaslužka ne morejo kriti svojih potreb po meri in željah svojega civilizacijskega in kulturnega nivoja.

Zanimiva bi bila statistika o sorazmerju trgovin in ljudstva, potreb in blagostanja ter potrošnje pred vojno, po vojni, posebno v inflacijski dobi, in dandanes v teh težkih življenjskih razmerah skromnega zaslužka in nezadostne zaposlitve.

Po podatkih Melikovega »Zemljepisnega pregleda Jugoslavije« iz leta 1921, ki mi je ravno pri roki, ima Slovenija (številke se niso mogle bistveno mnogo izpremeniti) okoli 1.065.000 prebivalcev na površini 16.200 km². Trgovinskih obratov imamo 12.900 ter bi tako prišla ena trgovina na 82 prebivalcev, odnosno na 1.25 km². Po podatkih ljubljanskega trgovskega gremija pa imamo v Ljubljani eno trgovino celo na 45 glav!

V takih razmerah je zaslužek gotovo težak, ker ne povzročajo kritičnega stanja v trgovini le slabe razmere, nego tudi preobilo trgovin. V veliki konkurenci so potisnjene cene do skrajne mere navzdol, da trgovec dandanes že težko doseže normalni zaslužek in se mora zadovoljiti, če vztraja v težki borbi, s skromnim zaslužkom za vsakdanji kruh. Jasno je, da je v takih okoliščinah njegov obstoj v primeru bolezni dvomljiv, in tudi za stara leta si bo težko prišedel pri takem kupčevanju zadostnih sredstev za skromno preživljanje.

Slab zaslužek v kupčiji težko zaveda tudi trgovčevu pomožno osebje in pri obilih ponudbah, izvirajočih iz nadprodukcije vajenškega naraščanja, odnosno trgovskih sotrudnikov, potiska trgovec navzdol plače in mezde, da režijo kolikor mogoče zmanjša.

V takih prilikah postaja tudi pri nas že aktualno vprašanje socialne preskrbe trgovca, predvsem bolniško zavarovanje. Pa tudi starostno zavarovanje postane kmalu važno, če pojde tako dalje. Dandanes more bolezni trgovec, ki se skromno preživlja iz dneva v dan, v kratkem času gmotno popolnoma uničiti in izločiti iz trgovskih vrst, tako da postaja zanj bolezen pri velikih izdatkih v primeru resnega obolenja tako težko finančno vprašanje, kot nikoli prej. Krog potrošnikov je skoraj ustaljen in določen ter se ne more tako izdatno povečati, da bi lahko preživljal vedno večjo množino trgovcev, ker tudi ni pričakovati, da bi se blagostanje toliko dvignilo, da bi se potrošnja izdatno pomnožila. Zategadelj je povsem jasno, da je od vsote zaslužka celokupne trgovine na posameznega trgovca odpadajoči del toliko manjši, čim več je trgovcev. Tudi zaslužek sotrudnikov je manjši iz istih razlogov in v istem razmerju.

V interesu vseh pripadnikov trgovskega stanu je, da se omeji prekomerno naraščanje trgovinskih obratov, da se zniža količina in zboljša kakovost trgovskega staleža. Začeti je treba pri vajenstvu. V interesu trgovca in njegovega sotrudnika bi bilo treba dotok v trgovino izdatno omejiti. Vsakoletno izšolanje in oprostitev velikega števila vajenstva povzroča prekomerno naraščanje staleža trgovskih sotrudnikov ter veča med njimi konkurenco in borbo za službe z nezadostnimi plačami. Tako tudi stalno naraščanje števila onih, ki si stavljajo za cilj trgovsko osamosvojitve, kar povzroča naraščanje trgovinskih obratov. Za vse pa postaja življenje pri nezadostnem zaslužku dnevno težje in težje. Zato ne misli daleč oni, ki si izkušna olajšati izdatke s ceneno močjo vajenca, kajti slej ali prej bo čutil posledice, ko mu bo ta ali oni iz vzgojnega naraščanja otvoril pred nosom konkurenčno podjetje, potem bosta seveda oba le težko živela ali celo propadla.

Seveda tudi omenjevanje dotoka naraščanja ne bo izboljšalo prilik, dokler bodo v veljavi naši zakoni častiljive starosti o obrtovanju, ki ne vežejo otvoritve kakoršnegakoli trgovinskega obrata na dokaz usposobljenosti.

Nepravilno je v današnjih razmerah, da dovoljujejo nesodobni zakoni za gotove stroke trgovanje vsakomur, ki se nikoli ni učil trgovine. Tudi preko noči nastali trgovci škodujejo mnogo trgovskemu slovesu, pa tudi nepravilno je, da ni trgovina pridržana le za one, ki so se morali zanjo usposobiti kot vajenci in sotrudniki iz dolgotrajnim poslovanjem ali s primernim šolanjem. Treba je zato odločno zahtevati, da se veže pričetek vsakega trgovinskega obratovanja na usposobljenost.

Ko so pred davnimi leti zakonodajalci s predpisi uredili sejmarstvo in krošnjarstvo, so bile razmere povsem drugačne. Tedaj še nismo imeli takih prometnih zvez in v vsaki gorski vasi ter v najoddaljenem kotu dežele trgovcev kakor dandanes. Sejmarski in krošnjarski način preskrbovanja ljudstva z blagom je bil tedaj utemeljen. Pribiti pa moramo, da dandanes ni več. Zato je treba stremeti, da se krošnjarstvo in sejmarstvo kot povsem nepotrebna načina trgovanja odpravita, zahtevati moramo, da se ne izdajajo več take nove pravice, nego naj izumro s sedanjimi lastniki.

DVIG PRODUKCIJE V AVSTRIJI.

Kljub gospodarski krizi zadnjih let je večina panog avstrijske produkcije zelo napredovala. Od leta 1926 na leto 1928 znaša dvig produkcije pri skoraj vseh surovinah in polfabrikatih 5 do 80%. Samo pivo in žganje izkazujeta nazadovanje. Največji dvig izkazuje produkcija železne rude, skoraj 90 odstotkov. Navedemo nekaj vrst:

	leta 1926	leta 1928
	v tisočih tonah	
Črni premog	157	202
Rjavi premog	2967	3268
Železna ruda	1087	1913
Surovo železo	333	457
Jeklo	474	636
Sladkor	81	111
Papir	198	230
Celuloza	183	207

Pri nekaterih vrstah dvig zato ni velik, ker je bila produkcija že prej na višku.

Konferenca vseh zbornic kraljevine SHS v Novem Sadu.

V nedeljo se sestanejo predstavniki jugoslovanskih zbornic k letošnji konferenci v Novem Sadu. Program letošnje konference tvori razprava o trgovskopolitičnem položaju naše države napram inozemstvu. Že na lanskoletni zbornični konferenci v Osijeku, posebno pa na septemberskem izvozniskem kongresu se je občutila potreba, da zbornice kot predstaviteljice trgovine, obrta in industrije posvetijo problemu naše zunanje trgovine in trgovinske politike posebno pažljivo. Težave, na katere smo nalteli pri sklepanju trgovinskih pogodb z inozemskimi državami in trpke izkušnje ter razočaranja, ki smo jih doživeli v toku zadnjih treh let, zahtevajo od nas preorientacije. O njej se govori že dve leti, vendar še vedno nimamo prave slike, kaj je najnujnejše in najpotrebnejše in v kateri smeri naj se giblje naša preorientacija. Zbornice so zato smatrale, da je prišel čas, ko je treba to vprašanje specijelno z jugoslovenskega stališča obdelati in precizirati potrebe našega gospodarstva. Prilike v našem izvozu se rapidno slabšajo, uvoz finalnih produktov narašča, podjetnost v državi pada, pasivnost trgovinske bilance od leta do leta se stopnjuje in plačilne obveznosti države napram inozemstvu naraščajo. Pod temi auspicii se sestaja letošnja konferenca.

Po sporazumu zborničnih tajnikov na predkonferenci dne 18. januarja t. l. v Beogradu je bil določen za novosadsko konferenco sledeč program referatov:

Uvodni referat »O sodobnih smereh zunanje trgovinske politike v Srednji Evropi« je prevzela domačinska zbornica v Novem Sadu. Strokovne referate o drugem delu programa konference, namreč »O osnovah naše carinske in železniško-tarifne politike«, so si porazdelile ostale zbornice med seboj. Zbornica za TOI v Ljubljani je prevzela prvi referat »O po-

ložaju industrije v okviru sedanje avtonomne carinske tarife«. O tej temi bo podal zbornični tajnik g. Ivan Mohorič na konferenci interesantno poročilo, o katerem bomo podrobneje poročali.

Referat »O položaju poljedelstva v naši avtonomni tarifi« je prevzela Trgovska zbornica v Beogradu kot glavna predstaviteljica izvoznih krogov za naše poljedelske proizvode.

Referat »O odnošaju obrtništva napram carinski tarifi« je pripadel beograjski Zanatski komori.

»O največjih ugonostih v trgovskih pogodbah« poroča jugoslovanska trgovska zbornica v Solunu, po svojem tajniku Savi Obradoviću. — Problem železniško-tarifne politike je obdelal v izčrpnem referatu tajnik Zbornice za TOI v Zagrebu gosp. dr. Lujo Karmanski. O pereh vprašanjih naše pomorske politike je sestavil obširno poročilo tajnik splitske komore g. Sava Bošković in končno o neobdelanem polju »naše rečno-tarifne politike«, ki igra ne samo za Vojvodino in ostalo Podonavje veliko vlogo, marveč tangira v občutni meri tudi našo slovensko industrijo in trgovino, bo poročala Trgovska in obrtna zbornica v Osijeku.

Ze dejstvo, da se ti problemi iz osnove izčrpn obravnavajo in da vsebuje vsak referat že konkreten program našega bodočega dela, pomeni samo po sebi važen dogodek, ki ne bo ostal neopažen in prepričani smo, da bodo zaključki novosadske konference našli na merodajnih mestih gotovo tudi primerno upoštevanje.

SEJA NACIONALNEGA ODBORA MEDNARODNE TRGOVSKE ZBORNICE.

Danes se vrši v Beogradu seja nacionalnega odbora mednarodne trgovske zbornice, na kateri se bo konstituirala uprava, določil opravljeni red in rešilo razna važna gospodarska vprašanja. Za slovenske člane nacionalnega odbora se je seje udeležil odbornik g. dr. Fran Windischer.

Občni zbor Ljubljanske borze.

V četrtek, dne 23. t. m. se je vršil v borzni dvorani IV. redni občni zbor Ljubljanske borze za blago in vrednote. Zbora so se udeležili 104 člani, od teh nekateri po pooblastilih. Zbor je otvoril predsednik g. Ivan Jelačin ml., ki je konstatiral sklepčnost in pozdravil vse navzoče člane, med njimi imenoma zastopnika velikega župana vladnega svetnika gosp. dr. Ketteja ter borznega komisarja g. dr. Rupnika, direktorja podružnice Narodne banke g. Gregoriča. Po formalni otvoritvi je podal predsednik g. Jelačin obširno poročilo o poslovanju borze, ki kaže vsestransko zelo razveseljivo napredok. Poudaril je zlasti, da je devizni promet dosegel skoro 1 milijardo Din, kar priča o izredni živahnosti deviznega prometa na borznem področju. Omenil je, da ima teritorij zagrebske borze štirikrat več prebivalstva, pa komaj trikratni promet Ljubljanske borze. Ta uspeh pa bi bil lahko še večji, če bi se naši trgovski in bančni krogi živahneje udeleževali kupcij na naši borzi in bi ne kupovali velikih množin na zagrebski, ampak na domači borzi. Ljubljanska borza je skušala v tem pogledu doseči harmonično sodelovanje z zagrebsko in beo-

grajsko borzo, toda kljub njenemu prizadevanju ni prišlo do zadovoljivega sporazuma. Značilno pa je, da je to, kar se med domačimi borzami ne da doseči, brez težkoč in pomislekov dosegljivo v prometu z inozemskimi torzami, kakor n. pr. z dunajsko borzo, s katero je bil dosežen sporazum glede blagovnega prometa. Efektni promet je najšibkejši, čeprav je v Sloveniji samo vojne škode za 250 milijonov dinarjev nom., ki se je nakupila potom drugih borz. Zelo razveseljivo razvoj je zabeležiti glede blagovnega prometa. G. predsednik omeni nadalje, da je poslovanje borznega razsodišča lani nekoliko nazadovalo. Ta pojav, ki ga opažamo tudi pri drugih borznih razsodiščih, pa je le dokaz, da se naša trgovina konsolidira, da postaja pri sklepanju poslov opreznjša. Pohvalno omenja predsednik požrtvovalnost borznih razsodnikov in omenja posebej med razsodniki, ki žrtvujejo mnogo truda in časa za borzo, lesnega industrijalca g. Fr. Heinricharja. Da je borzno razsodišče srečno prebrodilo začetne težave in si je med poslovnim svetom zavojevalo popolno zaupanje, gre pa zasluha pravnemu tajniku razsodišča g. Fr. Dukiču. Nadalje omenja g. predsed-

nik v svojem poročilu, da je bilanca borze za preteklo leto zelo ugodna. Borza je pri denarnih zavodih poplačala vse dolgove, odpisala ves inventar ter ima danes že preko 300.000 dinarjev lastnega premoženja.

Poročilo finančnega odbora je podal predsednik tega odbora g. Josip Gogala. Poslovni uspeh je znašal v l. 1928 170.000 Din. Poslovni uspeh tvorijo naslednje postavke: članarina 61.000 Dini, kotacije 35.000 Din, kurtaža pri blagovnih kupčijah 59.000 dinarjev, razsodišče 293.000 Din. Čisti dobiček pa 189.000 dinarjev napram 114.000 Din v letu 1927.

Poročilo predsednika finančnega odbora se je oglašilo za besedo gosp. dr. Fran Windischer, ki je podal v markantnih potezih ves historijat težav, ki jih je morala prebroditi Ljubljanska borza od svoje ustanovitve. Motili so se vsi, kateri so ob začetnih težavah dvomili o žilavosti naših organizatorjev. Danes so vse te težave že premagane. Z vstrajnostjo in intenzivnim delom se je razvila borza v ustanovo, ki je v vsakem oziru življenja zmožna in našem gospodarstvu izredno koristna. V svojih nadaljnjih izvajanjih, v katerih je govoril o zadovoljivem razvoju naše borze, je

g. dr. Fran Windischer podčrtal zasluge, ki jih ima za uspehe naše borze pravni tajnik borznega razsodišča dvorni svetnik g. Fran Dukič. G. dr. Fran Windischer predlaga, da izreče občni zbor g. Dukiču za njegovo požrtvovalno delo najtoplejšo zahvalo. Nato omenja g. dr. Fran Windischer tudi velike zasluge, ki jih ima za procvit in razmah naše borze tajnik gosp. dr. Mario Dobrila, ki je duša celega aparata. Njemu in njegovim sotrudnikom smo dolžni toplo zahvalo. Gosp. dr. Fran Windischer predlaga zato, da se izreče g. dr. M. Dobrili kakor tudi vsem, ki so se z njim udeleževali za prosvet naše borze, zahvalo občnega zbora. Predloga gosp. dr. Frana Windischerja je občni zbor sprejel z glasnim odobravanjem.

Sledile so nato volitve in so bili v borzni svet ponovno izvoljeni gg.: dr. Ivan Slokar, dr. Josip Basaj, Avgust Tosti, dr. Fran Windischer, a nanovo je bil izvoljen v odbor g. Fran Heinrichar; v finančni odbor so bili ponovno izvoljeni gg.: Josip Gogala, Ivan Gregorc, Anton Kralj, dr. Miroslav Lukan, nanovo pa g. Stepan Kenfelj; v borzno razsodišče je bil končno ponovno izvoljen g. dr. Ciril Pavlin in nanovo pa g. Fran Škrbec.

počasnemu plačevanju tudi davčne uprave same, ki so vsled reorganizacije tako zaposlene, da so s svojim delom v zaostanku. Nekatere davčne uprave ravno vsled reorganizacijskih poslov letos sploh še niso razposlale opominov, nekatere pa terjajo za enkrat samo lanske davčne zaostanke. Na račun nove pridobnine so torej plačani do sedaj prav neznančni zneski.

Celo breme nove davčne reforme bode, kakor vse kaže, padlo na rame davkoplačevalcev še le proti koncu leta. Pri dosedanjih neznančnih plačilih na račun bo to breme jako trdo in za marsikoga jako težko, ako bo prišlo nepričakovano.

Bilo bi torej pač umestno, da davkoplačevalci že sedaj računijo s tem, da bodo morali plačati letos najmanj toliko nove pridobnine, kolikor so lansko leto plačali pridobnine in dohodnine skupaj. Posebno težka bo nova pridobnina za one, ki so bili do sedaj dohodnine oproščeni, ker bo razlika med lanskimi in letošnjimi predpisi jako znatna. Ti so plačevali do sedaj le 10 do 30 Din pridobnine, predpis nove pridobnine pa bo znašal v največ primerih povprečno najmanj 300 Din.

V interesu davkoplačevalcev je torej, da se pripravijo na plačilo nove pridobnine, da na to plačilo že sedaj mislijo pri disponiranju svojih gotovinskih sredstev, da jih plačilni nalog ne najde nepripravljene ravno ob času, ko bi jim bilo plačilo najtežje.

Smatrali smo za svojo dolžnost, da na to že sedaj opozorimo, da pozneje ne bo presenečenj, razburjenja in rekriminacij. Ni baš prijetna ta dolžnost, izpolniti pa se mora, ker je v interesu našega gospodarstva, da se pri plačilu nove pridobnine, ki se bo iz tehničnih razlogov zavleklo, po možnosti preprečijo one trdote, ki se dajo v primeru, da vem, kaj me čaka, vsaj deloma preprečiti.

Za pospeševanje domače lesne industrije.

Dne 23. maja je kralj podpisal zakon o zaščiti domače šumske industrije. S tem zakonom dobiva minister za šume in rudnike pooblastilo, da sme v svrhu zaščite in pospeševanja domače lesne industrije izdajati domačim tvrdkam potrebne lesne količine iz državnih šum tudi brez licitacije. Te ugodnosti so lahko deležni samo lastniki onih žag, ki so naši podaniki in ki obratujejo izključno z domačim kapitalom. Vrh tega predpisuje zakon, da velja ta ugodnost samo za žage, ki so obstojale že pred 1. januarjem 1929. Te žage morajo imeti letno kapaciteto najmanj 14.000 kubičnih metrov.

Minister za šume in rudnike bo zalagal te domače žage iz posebno v to svrhu določenih državnih šum. Pri tem bo morala državna uprava upoštevati načela trajnega gospodarstva in meje prirodne kapacitete teh šum. Izvzete so hrastove šume in pa šume, ki so določene za druge državne potrebe. Zalaganje domačih žag s potrebnim lesom naj se zavaruje po pogodbeni rezervaciji primernih šumskih kompleksov. Z določbami tega zakona se lahko okorišča le oni lastniki žag, ki obratujejo v lastnem delokrogu in za lastno produkcijo in ki svobodno razpolagajo s svojimi proizvodi. Dodeljen les se sme predelovati le na lastnih žagah.

Zakon je naravni ukrep za zaščito in pospeševanje domače lesne industrije. Veljal bo največ za dobo 10 let od dne uveljavljenja. Zakon pooblašča ministra za šume in rudnike, da izda za njegovo podrobno oživitvitev poseben pravilnik.

V obrazložitvi zakona je rečeno, da spada zakon tako po svojih gospodarskih kakor socialnih posledicah med najnujnejše gospodarske zakone naše države. Če se upošteva, da prevladuje v vsem našem gospodarstvu baš šumska industrija in da znaša število domačih lesnih podjetij okoli 3000, potem je jasno, kolike važnosti bo novi zakon za razvoj domače industrije in za njen napredek.

Že leta in leta zahteva domača šumska industrija, da se zaščiti pred inozemskim velikim kapitalom, ki je osvojil skoro dve tretjini vse naše šumske industrije. Tuja industrija porabi na leto skoro 70% šumske sečnje, dočim ostaja za domačo industrijske potrebe komaj 30%. Navzlic temu pa je kapaciteta domače industrije mnogo večja in je baš zaradi tega dejstva zašla v težko notranjo krizo. Bolehala je predvsem na pomanjkanju potrebnih lesnih surovin. Obstojala je celo nevarnost, da bo moralo znatno število domačih žag ustaviti delo in propasti. Potreba novega zakona izhaja iz sistema dolgoročnih pogodb, ki je doslej dajal veliki šumski industriji vse mogoče predpravitve in ugodnosti.

UREDITEV ZASEBNO-PRAVNIH ODOŠAJEV MED JUGOSLAVIJO IN ČESKOSLOVAŠKO.

Vlada je predložila zbornici zakonski načrt o ratifikaciji dogovora med Jugoslavijo in Češkoslovaško glede ureditve medsebojnih privatno-pravnih zahtev in dolgov, ki so nastali pred 26. februarjem 1919 in ki se glasijo na stare avstrijske krome. Pooblaščenici zastopniki obeh držav so podpisali ta dogovor že 7. novembra 1928.

POVIŠANJE UVOZNE CARINE NA ŽITO IN MLEVSKE IZDELKE V ITALIJI.

Ministrski svet je z dnem 24. maja povišal uvozno carino na žito od 11 na 14 zlatih lir. V zvezi s tem je povišana tudi uvozna carina za moko in testenine. Vlada utemeljuje svoj sklep s padcem cen na svetovnem trgu in pravi, da je bilo povišanje potrebno za zaščito domače produkcije.

* * *

CARINE PROST UVOZ STROJEV.

Finančno ministrstvo je izdalo razpis, v katerem se pojasnjuje, da pri uvozu strojev iz tar. številke 649 (stalne in premične lokomotive, traktorji, cestni valjarji in tar. štev. 653, točka 1, (mlatnice) iz pogodbenih držav, ni potrebno več uverenja trgovskega ministrstva niti je predhodno treba prositi za osvoboditev od plačanja carine. Ta razpis je izdan na podlagi trgovinske pogodbe z Anglijo, v kateri smo se zavezali, da bo za dobo 5 let od uveljavljenja pogodbe uvoz teh strojev brezpogojno carine prost.

* * *

VPIS DELNIC PRIVILEGIRANE AGRARNE BANKE.

Poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani sprejema od 22. maja do 22. junija t. l. vpise delnic in vplačila prvih obrokov novoustanovljene Privilegirane agrarne banke.

Pripravite se na plačilo nove pridobnine.

Vsako davčno breme se lažje nosi, ako je dobro naloženo. To se pravi: Brema je tem znosljivejša, čim pravičnejše je naloženo. Pravilno je breme naloženo, ako je v skladu s plačilno zmožnostjo in poleg tega razdeljeno na čim daljši čas, da je tem znosnejše.

Pri nas je z dnem 1. januarja 1929 stopil v veljavo nov davčni zakon. Davki po novem zakonu še niso odmerjeni. Davčne uprave specijelno glede nove pridobnine še le preizkušajo vlozene prijave in zbirajo v ta namen potrebne podatke. Minilo bo brez dvoma še par mesecev, predno bode nova pridobnina predpisana, izterjanje pa se bo gotovo zavleklo v zadnje četrletje tekočega leta.

Dokler se nova pridobnina ne predpiše, izterjujejo davčne uprave staro pridobnino, ki je bila razmeroma nizka in znosna, poleg tega pa še en del dohodnine, predpisane od dohodka iz podjetij in obrtovi. Vendar pa to, kar se izterjuje, še vedno ne dosega tega, kar bodo posamezni trgovci, obrtniki in industriji letos morali plačati iz naslova nove pridobnine. Ne glede na to, da se sme izterjevati samo en del davka, ki bo na novo predpisan, so plačila jako neznančna in v povprečju ne dosegajo niti lanskih plačil. Deloma so vzrok

tipične klavzule, ki se vlečejo že stoletja skozi vse te pogodbe. Te klavzule so:

1. »zaščita osebe, imovine, pravice in interesov« (protection pour leurs personnes et leurs propriétés, leurs droits et intérêts) ali slično. Ta pravica tujcev je navadno že itak priznana v avtonomnem pravu (pri nas § 19. o. d. z.); klavzula ima potem samo smisel, da veže zakonodajno oblast pogodnic s sankcijami mednarodnega prava. Prim. Lapajne, Mednarodno in medpokrajinsko zasebno pravo, str. 207, 194;

2. »prost pristop k sodiščem« (libre [et facile] acces aux tribunaux). Vsebinsko te klavzule je jako sporna. Pri tem sporu gre za to, je-li v klavzuli obsežna odpustitev varščine in pravica revnih ali ne. Ized ogromnega slovstva, ki odgovarja pritrjujoče, naj bodo navedeni samo naslednji podatki. Lammasch v Holzendorf's Handbuch des Völkerr. III., str. 365, pravi, da je oprostitev varščine in podelitev pravice revnih nedvomen predpogoj »prostega« pristopa k sodiščem. Bar, l. c. II., str. 394, pravi, da se je s to klavzulo baš hotelo odstraniti varščino in zasigurati tujcem pravico revnih. Enako odločno se izražajo, deloma z navedbo podatkov iz sodne prakse, Beauchet v Leske-Löwenfeld, l. c. I., str. 549, 559; dalje Leske, ravno tam str. 766; Meili, l. c. str. 99; Walker, l. c. str. 76; Fedozzi, l. c. str. 123, 289; Kisel,

Zakon o (madjarskom) sudskom postopku itd., str. 71. Glede prakse naših sodišč ni najti nobene odločbe v zbirki Gl. U. n. F. ali v zbirki Slov. Pravnika. Neumann, l. c. str. 589 pravi, da klavzula lahkega in prostega pristopa k sodiščem ne pomeni zamajčenje vzajemnosti glede oproščanja varščine in glede podeljevanja pravice revnih, ker so države smatrale potrebnim, da sklenejo še posebne pogodbe o medsebojnem podeljevanju pravice revnih. Podrobni, toda že starejši podatki o praksi v drugih državah so razvidni iz že citirane Leske-Löwenfeldove knjige. Nemški Reichsgericht se je postavil na zanikalno stališče. V novi trgovinski pogodbi med Francijo in Nemčijo se je v zaključnem protokolu posebej ugotovilo, da je odpust varščine obsežen v klavzuli prostega pristopa. Nemški oziroma francoski vladi pa menda stvar še ni bila dovolj jasna; odstopili sta od zaključnega protokola in sklenili posebno pogodbo (GR. 1927, str. 172, 189). V že citirani trgovinski pogodbi Srbije s Francijo vidimo, da je prost pristop normiran v členu 4. Vkljub temu pa sta še posebej urejena pravica revnih in odpust varščine v čl. 5. in 6. Mirovne pogodbe normirajo prost pristop za državljane vseh zmagovalnih držav (čl. 277. ver., čl. 229. senžerm., čl. 212. trian.). Poleg tega pa so normirane medsebojne pravice iz haške procesne konvencije za

državljane onih držav, ki so h konvenciji pristopile. Državljeni teh držav ne uživajo odpust varščine ali pravico revnih iz naslova prostega pristopa k sodiščem, naprtenega premaganim državam v mirovnih pogodbah, ampak iz naslova haške konvencije, torej iz posebnega naslova. V pravnomočni pogodbi med Avstrijo in Francijo je normiran prost pristop k sodiščem v čl. 1.; odpust varščine in pravica revnih pa posebej v čl. 2. in 3. (GR. 1928, str. 148). Tudi današnja meddržavna praksa ni pripravljena pri reševanju posameznih slučajev izvajati odpust varščine in pravico revnih iz klavzule prostega pristopa. Vendar se dajo zaslediti v slovstvu tudi nasprotni primeri; n. pr. Meili, l. c. str. 99, ki poroča, da se je nemška vlada postavila na pritrdilno stališče. Tudi avstrijska vlada je naši kraljevini nasproti zavzela pritrdilno stališče na podlagi klavzule prostega pristopa v trgovinski pogodbi iz l. 1920. Gotovo praksene države ni napram vsem državam enaka in kaže se stremljenje, pridržati si prosto roko za odločevanje od slučaja do slučaja. Na ta način bi se klavzula prostega pristopa omejevala na priznanje golega ius standi in iudicio, katere pravica v davnih prejšnjih časih res ni bila samo ob sebi umevna (prim. Fedozzi, l. c. str. 94 nasl.).

(Nadaljevanje prihodnj.)

Dr. Jurij Štempihar:

Tožiteljska varščina in naš meddržavni promet.

(Nadaljevanje.)

V praksi niso zabeleženi slučaj, da bi se razsodišče te vrste bavilo z vprašanji mednarodnega procesualnega prava. Vendar si je težko misliti, da se jim bo moglo ogibati tudi v bodoče. Kajti na eni strani se pravnomočne pogodbe ne sklepajo v istem tempu kot trgovinske, na drugi strani se pa smatra varščina kot težko in kot nepotrebno breme. Pri pravici revnih gre pa navadno kar za eksistenčno vprašanje (prim. Bar, l. c., II. str. 395).

V pravnomočnih pogodbah razsodiščne klavzule ni.

Veliko število državnih pogodb, njih nepreglednost, težave pri ugotovitvi njihove nadaljne veljavnosti ali neveljavnosti, oziroma delne neveljavnosti, dalje njihova neizjednačenost po dikciji in po vsebini se samo še komplicira z različno prakso pri izvrševanju pogodb. In tu gre praksa večkrat pred tekstom. Trgovinske pogodbe tvorijo jako nesigurno bazo za sodno odločanje. Isto velja tudi glede nastanjalnih pogodb.

Vkljub vsej neizjednačenosti trgovinskih pogodb po besedi in vsebini v pogledu določb o procesualnem položaju strank se dajo vendar zaslediti nekatere

Vi zaslužite,

Razpečuje v kraljevini SHS Fran Ksav. Lešnik, Maribor, Cankarjeva 26

če imate
MAGGI-jeve izdelke za juhe
stalno v zalogi!

Poslovanje naše borze.

(Konec.)

Statistični podatki naših dosedanjih desetletnih trgovinskih bilanc nam kažejo na eni strani, da raste pasivnost iste s padcem izvoza deželnih pridelkov in to v prvi vrsti s padcem izvoza koruze, na drugi strani zopet, da nam more že ena sama dobra koruzna letina pripomoči do aktivnosti. Kolikor je ta okolnost utešljiva, z ozirom na agrarni značaj naše države, moramo se vendarle zavedati, da dober uspeh letine ne odvisi samo od dobre volje sil, ki jih ne moremo obvladati, a za to nepreračunljivo komponento pospeševanja našega blagostanja moramo iskati drugo, ki nam mora nadoknaditi izgubo naravnih dobrin na enem polju ter postati stalnejša pospeševalnica našega gospodarskega napredovanja na drugem polju in končno osvoboditeljica naše ekonomske odvisnosti.

Ta komponenta naših gospodarskih sil je industrija.

Industrija je ena najbolj kompliciranih panog gospodarstva, kajti njeno poslovanje zavisi od neštetihih dejavnic, ki se morajo medsebojno dopolnjevati, med katerimi je pa zopet mnogo takih, ki niso odvisne od podjetnika samega, temveč še od drugih faktorjev. Ti faktorji stoje zopet popolnoma izven podjetja, a zamorejo pri upravljanju gospodarstva posameznemu industrijskemu podjetju ogromno koristiti ali pa neznansko škodovati. Potrebno je potemtakem, da se notranje in zunanje upravljanje provaja v stalnem in popolnem soglasju, sicer postane vsako prizadevanje industrije iluzorno.

Izkušnje preteklega decenija našega obstoja nas uče, da poleg drugih okolnosti tudi delovanje glavnih ekonomskih faktorjev ni bilo vedno složno. Za razvoj industrije je primanjkovalo racionalnega sodelovanja, sistematične zgradbe, primanjkovalo je gospodarskega duha in ekonomske zavesti.

Toda pogoje za ustvaritev lastne industrije nam nudi že sama narava. Omenimo naj tu le glavne elemente: vodo, premog, železo, les.

Vodne sile Jugoslavije kažejo pri nizki vodni višini 3,508.000 konjskih sil in stoje na tretjem mestu v celi Evropi (prvo mesto zavzema Francija s 4,600.000 konjskih sil pri nizki in 9,600.000 konjskih sil pri srednji vodni višini; na drugem mestu stoji Italija z 4,600.000 konjskih sil pri nizki in 7,300.000 konjskih sil pri srednji vodni višini).

Od vodnih sil je v naši državi dosedaj izkoriščenih komaj 160.000 konjskih sil, oziroma 2-2% celokupne vodne sile, dočim je n. pr. v Franciji izkoriščenih 20% vodnih sil, oziroma desetkrat več kot v naši državi.

Premog. — Produkcija premoga je znašala v naši državi leta 1919, torej ob postanku države, 2,240.000 ton. Leta 1928 pa na osnovi statističnih podatkov, ki so nam dosedaj na razpolago, 5,052.000 ton. Produkcija te naravne dobrine se je torej dvignila za skoraj 125% v razdobju 10 let. Marsikomu se bo ta dvig zdel impozanten in neverjeten napram različnim naspotujočim ekonomskim vestem, ki smo jih čuli skoro vsako leto.

Železo. — V železnicah Jesenice, Štore, Šoštanj in Zenica je v letu 1924 znašala produkcija železa 117.000 ton. Leta 1918 je produkcija znašala v cellem 89.000 ton. Šele po uvedbi carinske tarife leta 1925 in združitvi jeklarn leta 1926 se je produkcija te rude v letu 1927 dvignila na 73.000 ton in dosegla v pretečenem letu okroglo 80.000 ton.

Kako malenkostno je ob navedenem dvigu naših prirodnih rud faktično izkoriščanje našega naravnega bogastva, nam najočitneje dokazuje

rudarski in topilniški vestnik v svoji 1. letošnji številki, ki pravi:

Kako droben je naš rudarski pridobitek, izhaja že iz tega, da vsi premogovni rudniki naše kraljevine z njihovo produkcijo od okroglo 4-5 do 5 milijonov ton proizvajajo letno komaj toliko, kolikor angleški ali nemški premogovni rudniki v okroglo enem tednu.

Z našo železno industrijo, katera proizvaja letno okoli 55.000 ton surovega železa, okoli 10.000 ton polizdelanega jekla in 10.000 ton litega železa, stojimo še slabše, kajti naša celokupna letna produkcija surovega železa dosega komaj dvodnevno produkcijo Nemčije ali Francije in poldnevno produkcijo Zjedinenih držav Amerike. Naša letna produkcija jekla pa dosega komaj dnevno produkcijo Nemčije eno in poldnevno produkcijo Francije, a četrtletno produkcijo Zjedinenih držav Amerike. In vendar je število prebivalstva naše kraljevine v razmerju z Anglijo komaj petkrat in v razmerju z Ameriko komaj desetkrat manjše!

Te ugotovitve naših gospodarskih pionirjev govore jasno in naši gospodarski predstavniki jim bodo mogli težko ugovarjati. Nasprotno, njihova naloga bo, posvečati tem dejstvom vse večjo pažnjo, ako hočejo obvladati položaj, ki ga zavzemajo, in pripomoči k temu, da ustvarjajo ekzistenčno možnost sil, ki jih za dvig lastnega in obnega blagostanja nujno potrebujejo.

Te ugotovitve so nam vsekakor kapižipot za naš nadaljni razvoj, ako ga bomo pravilno pojmlili ter mu brez obotavljanja in razumno sledili.

Ljubljanska borza zaključuje leto 1928 s celotnim blagovnim prometom Din 31,142.496-70, kar znači napram letu 1927 s celotnim prometom Din 16,385.266-50 porast za skoro celih 100 odstotkov in če primerjamo promet v žitu in poljedelskih pridelkih v letu 1928 s skupnim prometom Din 10,259.694-50 z letom 1927 s skupnim prometom Din 3,620.212-50, vidimo, da se je povečal v žitnem blagu promet za celih 283 odstotkov.

Ponudbe in povpraševanja.

Gospod Kristijan Gunther je imel pred kratkim v Haagu in Rotterdamu dvoje predavanj o naši domovini, ki so zelo lepo uspela. Pri tej priliki se je naš častni konzul v Rotterdamu H. H. van Dam odločil, da bo osnoval konzorcij za eksploatacijo odnošajev z našo državo. Ker je gospod van Dam zelo bogat človek, solastnik najstarejšega privatnega zavarovalnega društva v Rotterdamu in razpolaga z ogromnim številom trgovskih zvez, je mnogo izgledov, da bi se poslovne zveze zamogle dobro razviti. Naše uvozne in izvozne trdke se vabijo, da stopijo z njim v tozadevne stike. Gospod Dam stanuje: Rotterdam, Korte Wijnbrugstrat 2 in razume med drugim tudi slovensko.

Rag. Francesco Dansi, Fabricazione, vernici special per l'industria, Lodi (Milano), Via S. Angelo 7, želi stopiti v kupčijske stike s tukajšnjimi trdkami, ki pridejo v poštev za izvoz lesa, posebno bukovega. Dopisuje se tudi nemško.

Obiskovalcem Ljubljanskega velesejma, ki traja od 30. maja do 9. junija, je dovoljena na parobrodih Jadranske plovidbe in Dubrovačke Parobrodске plovidbe ugodnost, da se lahko z vozno karto nižjega razreda vozijo v višjem razredu. Na parobrodih broderskega društva »Boka« pa imajo 50% popust. Te ugodnosti daje samo sejemska legitimacija od 20. maja do 20. junija t. l.

Panevropska gospodarska spojitev.

Dr. Coudenhove-Kalergi, znani stvaritelj panevropskega gibanja, je o napredku tega pokreta podal časnikarjem sledečo izjavo:

Panevropsko gibanje je prešlo v zadnjem času preko čisto političnih vprašanj in dobiva od meseca do meseca večji gospodarski pomen. Imel sem v zadnjem času v Angliji, Nemčiji, Franciji in Belgiji priliko, da sem z vodilnimi gospodarskimi politikami podrobno razmotrival problem evropske gospodarske spojitve. Pri tem sem našel na vseh straneh popolno razumevanje in tudi pripravljenost za aktivnejše spojitveno delo, kot se je vršilo doslej. Najvažnejši zaključek posvetovanj zadnjega časa je dejstvo, da so se v najvažnejših deželah Zahodne Evrope osnovali panevropski gospodarski odbori, ki jim pripadajo najodličnejši gospodarski voditelji.

Priprava bodočega panevropskega kongresa.

Grem v Pariz in se bom udeležil pri Loucheurju razgovorov glede priprave bodočega panevropskega kongresa, ki se bo vršil v bližnjih mesecih v Parizu. Na tem kongresu se bo vršilo v prvi vrsti posvetovanje glede boljšega sodelovanja evropskega gospodarstva. Zaenkrat gre pač le za kooperacijo industrije. Pa ne bo dolgo, in pritegnili bomo zraven tudi agrarce; kajti evropsko poljedelstvo se nahaja morda v še večji krizi kot industrija. V zvezi s tem so se izkazale tudi še druge odredbe za potrebne in možne, da pospešimo evropsko gospodarsko združenje. Močnejša ko bo postala misel gospodarske skupnosti Evrope, tem močnejše se bo ta ideja javila v vsej javnosti in v političnem življenju. Vrh tega pričakujemo v najbližjem času tudi specialno izgradbo nemško-francoskih gospodarskih odnošajev. Če se bo posrečilo dalekosežno zblizanje med tema dvema državama, je pristop drugih držav samo še vprašanje časa. Manjše države Evrope bomo v bližnjem času tudi še pritegnili k posvetovanjem gospodarskega odbora. Mislim na postopno osnovanje takih gospodarskih odborov v vseh državah Evrope, in naj stopijo nato med seboj v stik.

Načrt panevropske konference držav.

Tudi v političnem oziru smo v zadnjem času glede dosege panevropskega cilja napredovali. V prvi vrsti je vznikla misel sklicanja panevropske konference držav. Veliko je zunanjih ministrov evropskih držav, ki gledajo na tako konferenco zelo simpatično. Posebno je v zadnjem času napredovalo to gibanje v Franciji, Belgiji, Nemčiji in Poljski, dalje tudi v severovzhodni Evropi. Cilj te konference, ki naj se vrši po zgledu panameriške konference, je razmotrivanje pravil Zveze evropskih držav. Upam kmalu na pozitivne uspehe.

PO SVETU.

Polom beograjske tekstilne tvrdke Janošević, ki je s 14 milijoni dinarji dolga proglasila svojo insolventnost, je zadel v hudi izmeri ogrsko tekstilno industrijo, ki je tvrdki dobavljala blago.

Tvrdka Gjuro Janošević, največja modnoblagovna tvrdka v Jugoslaviji, je ustavila izplačila ob pasivih v znesku 45 milijonov Din. Prizadete so zlasti nemške in francoske tvrdke.

Braća Alkalaj, Beograd in Pariz, ena naših največjih agenturnih in komisij-skih tvrdk, je napovedala konkurs. Pasiva cenijo na 30 milijonov dinarjev. Prizadete so izključno le francoske tvrdke.

Svedski vžigalični trust razdeljuje 15-odstotno dividendo.

Avtomobilna produkcija Amerike je dosegla v aprilu s 633.000 vozovi nov rekord.

Označba izvora, in sicer za čevlje, bo zahtevala na pobudo trgovskih zbornic najbrž tudi Ogrska. S tem hočejo olajšati propagando za nakup domačega blaga.

Gospodarski položaj Ogrske se je po poročilu Splošne Ogrske kreditne banke poslabšal. Hkrati z naraščajočo stagnacijo se je poostrel konkurenčni boj in se je pomnožilo število insolventov.

Tovarno traktorjev v Rusiji bo zgradila Amerika; gradbeni stroški 30 milijonov dolarjev, najvišja letna produkcija 40.000 voz.

Brezposelnost v Avstriji je v prvi polovici maja zopet padla, in sicer na 145.000 oseb.

Francoski proračun navaja 48.722 milijonov frankov dohodkov in 48.666 milijonov frankov izdatkov; previšek znaša torej 56 milijonov frankov.

Češkoslovaško pomorsko plovno društvo hočejo ustanoviti Angleži; poleg angleškega bi bil udeležen tudi češkoslovaški kapital.

Irma, mednarodni kartel tračnic, bo imela prihodnjo sejo 19. junija v Parizu. Na razgovor bo prišlo vprašanje cen, in pravijo, da jih bodo zvišali.

V avstrijski lokomotivni industriji so se pojavili fuzijski načrti, in sicer glede na nezadostna naročila od strani zveznih železnic in glede na zaostali eksport.

Češkoslovaška industrija bombaža razpravlja o kontingentanju, in potekajo pogajanja zadovoljivo.

Cosmanos, češkoslovaško tekstilno podjetje, izkazuje zadovoljiv zaključek preteklega poslovnega leta, vendar se pa ne bo izplačala nobena dividenda, in sicer glede na splošno stagnacijo v tekstilni industriji in na nameravane investicije. Iz istega vzroka tudi lani niso izplačali nobene dividende.

Delniška tovarna za izdelovanje kemikalij v Kolínu na Češkem je imela 3,900.000 Kč čistega dobička in bo izplačala 16-odstotno dividendo ali 32 Kč.

Pogovori o ureditvi zračnega prometa so se vršili v Parizu. Definitivni sklepi se še niso izvršili, in bo sklepano o tem še ena konferenca.

Devizni promet v Rumuniji so v par točkah olajšali.

Kamillo Castiglioni, znani dunajski finančnik, se je po polumu svoje dunajske banke hitro zopet uveljavil v veleindustriji in je sedaj v veliki meri udeležen pri Bayerische Motorenwerke.

Stalen in dober zaslužek nudijo vsakemu trgovcu

dišave znamke

SLON

GLAVNA ZALOGA

Zahtevajte cenik v Ljubljani

F. ŽIBENIK

»Schulz Universal« tehtnica

Vam dviga promet in zaslužek potom hitrosti, natančnosti in prihranka. Zahtevajte brezplačno ponudbo ali poset zastopnika. Jugo-Schulz d. r. o. z., Ljubljana

IX. Ljubljanski mednarodni velesejem.

V Jugoslaviji so Ljubljanski velesejmi že tako udomačeni, da jih pozna takorekoč že vsaka vas od Triglava do Ohridskega jezera. Tako je prišla ta ustanova do svoje naravne propagande. Množice, ki so obiskale Ljubljano in njene velesejme, so se vrstile domov in so naravno razširile vesti o tem, kar so videli in slišale. To je povzročilo, da so dovažali vlaki od leta do leta več obiskovalcev. Letošnji velesejem se točno po programu otvori dne 30. maja in se istotako točno zaključi dne 9. junija. Naj že sedaj vsakdo gleda na to, da ne zaide med zamudnike, kajti letošnji velesejem bo zelo bogato založen. Zadovoljstvo nas navdaja, ko zamoremo objaviti, da so za letošnji velesejem že vsi razstavniki zasedeni. Ne bo ga stanu in posameznika, ki bi na razstavnem prostoru ne prišel na svoj račun. Zbrano bo prilično vse, kar zamore zanimati našega človeka, brezkončna vrsta stvari, ki jih je človek ustvaril s trudom svojih rok in s svetlostjo svojega uma. Kaj pomeni tak nazoren pouk, tak neposreden stik z razstavljenimi vzorci na podjetnost posameznika, si lahko mislimo. Prav dobro je, da pade velesejem letos v šolsko leto, tako, da bo šolam dana možnost mladinskega obiska in razlage pod vodstvom strokovnega učiteljstva, po-

sebno z ozirom na veliko velesejmu priključeno razstavo meščanskih šol Slovenije. Na drugi strani pa si more dobiti vsak to, kar rabi, ravno na velesejmu najceneje, ker bo razstavljeno samo najboljšo blago naravnost od producentov. Legitimacije za obisk velesejma v zvezi s pravico na polovično železniško vozino so že dane v promet in se doba pri županstvih, župnih uradih, šolskih vodstvih, strokovnih društvih itd. po Din 30.—. Kjer jih ni, naj se zahtevajo naravnost od urada velesejma.

RAZNO.

Legitimiranje članov in svojeev OUZD. Dogajajo se slučajni, da prihajajo nekateri člani in njih svoji v ordinacijo k zdravnikom Okrožnega urada za zavarovanje delavcev brez legitimacij, s katerimi bi mogli dokazati svojo identiteto (istovestnost). Zato se člani in njih svoji tem potom opozarjajo, da morajo k vsaki ordinaciji prinesiti seboj poleg predpisanih uradnih listin tudi še osebno legitimacijo, n. pr. delavsko knjižico, legitimacije društev s fotografijo itd. Kdor pride brez take legitimacije v ordinacijo, ne bo sprejet.

Francози protestirajo proti ameriški carinski noveli. Prva je dvignila glas trgovska zbornica v mestu Roubaix. Opozarja, da so vse v francoskonemški tarifni pogodbi izvedene tarifne olajšave

prišle v prid Ameriki brez protiusluge. Vrhutega mora imeti poostrenje ameriškega protekcionizma neugoden vpliv na likvidacijo vojnih dolgov. Zbornica se zavaruje tudi proti ponovnemu prihodu ameriških carinskih agentov v Francijo, v kojih pregledovanju knjig se vidi večkrat industrijska špionaža.

Bombaž. Nazadovanje cen ameriškega surovega bombaža znaša od začetka leta dalje dva centa pri funtu. Vzrok padanju cen je znatno manjša potreba; skoraj vsa svetovna bombaževa industrija dela z močnimi omejitvami. O novem pridelku ni mogoče napraviti še nobenih cenitev. Ameriški pridelovalni prostor je narasel od 45½ na 48 milijonov acrov, vrhutega je od tekočega pridelka na razpolago še štiri milijone bal. Ob normalnem pridelku 14 do 15 milijonov bal bi bila torej svetovna potreba na ameriškem bombažu (ca. 16 milijonov bal) popolnoma krita. Seveda pa še nikakor ni gotovo, če bo pridelek res tako dobro izpadel. Pri bombaževih izdelkih je postala razlika med ceno surovine in končnega izdelka od začetka leta 1928 naprej zmeraj manjša; in beremo, da se izdelovanje preje in tkanin danes ne izplača več.

Mednarodno banko za financiranje v Rumuniji bodo ustanovile nemške banke (Dresdner bank), dalje francoska, belgijska in holandska bančna podjetja.

Kvalitetna
znamka

Zahtevajte
povsod!

Zvišana produkcija nafte v Rusiji. — Produkcija nafte v okraju Bakú je znašala v poletju od 1. oktobra 1928 do 1. aprila 1929 4.050.000 ton, za 500.000 ton več kot v isti dobi prejšnjega gospodarskega leta. Število novih vrtnalnih poskusov se je pa v označenem polletju proti prejšnjemu polletju dvignilo celo za več kot 100 odstotkov. V Rusiji računijo produkcijska leta od oktobra do oktobra.

Veliko petrolejskih malih producentov v Ameriki ugovarja omejitvenemu načrtu, ker škoduje malim producentom. Senator Wilbur pravi k temu, da prepusti vlada sporazum o tem načrtu posameznim državam.

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek **Tovarna motvoza in vrvarna d. d.**
Svoji k svojim! **GROSUPLJE pri LJUBLJANI**

TRAJNO koristno darilo
je samo
'GRITZNER' in 'ADLER'
šivalni stroj, ter pisalni stroj
'URANIA'.
Znižane cene, najlepše opreme edino le
pri
JOSIP PETELINCU

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika, ob vodi. Telef. št. 2913.

Veletrgovina
kolonialne in
špicerijske robe

IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

ZALOGA sveže
pražene kave,
mlelih dišav in
rudninske vode.

Točna in solidna
posrežba!

Zahtevajte ceno!

Trgovci in industriji

**Trgovski
list** se priporoča
za

inseriranje!

PUCIGN. VOK, LJUBLJANA-NOVO MESTO
H-KOLESA Platljivo tudi na obroke!
Solidne cene!

VINOCET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz pristnega vina.
Tehnično in higijenično
najmoderneje ureje-
na kisarna v Ju-
goslaviji.

Pisarna:

Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.

Zahtevajte ponudbo!

Veletrgovina
A. ŠARABON
v Ljubljani

priporoča

špicerijsko
blago

raznovrstno žganje,
moko in deželne pri-
delke. - Raznovrstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za ka-
vo in mlin za dišave z
električnim obratom.
Ceniki na razpolago!

Steklen papir
Flint-papir
Smirkovo platno
Naxos-smirk

i. t. d.

nudi najceneje iz
velike zaloge

Feliks Toman ml.
Ljubljana, Resljeva c. 30

R. RANZINGER, LJUBLJANA

Telefon 2060 (RAJKO RANZINGER) Telefon 2060

špedicijsko podjetje, skladišče, carin-
sko posredništvo, prevažanje pohištva

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica štev. 50 (v lastnem poslopiu)

Brzjavke: Kredit Ljubljana :: :: Telefon štev.: 2040, 2457, 2548; interurban: 2706, 2806

Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, esko kompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safedepositi itd.